

Afreportering fra

Dialogforum om turismeplanlægning

2014 – 2015

Dialogforum om turismeplanlægning 2014 – 2015

Med Vækstplan om dansk turisme, som blev offentliggjort i januar 2014, blev medlemskredsen for Dialogforum om turismeplanlægning udvidet med DI og DE. I forlængelse af den daværende regerings generelle analyse af planlovens effekter på produktivitetsudviklingen, fik Dialogforum om turismeplanlægning til opgave at undersøge, om der er yderligere problemer og barrierer i planlægningen på turismeområdet.

Det første Dialogforum om turismeplanlægning blev nedsat i 2010 af den daværende VK-regering. Hensigten var at etablere et forum, hvor turismens brancheorganisationer sammen med de kommunale organisationer og enkelte ministerier kunne drøfte problemstillinger omkring planlægning for turismeformål.

Deltagere i Dialogforum for turismeplanlægning 2014 – 2015

Medlemskredsen for Dialogforum om turismeplanlægning bestod af:

- Campingrådet v. Mogens Lund
- Danmarks Naturfredningsforening v. Nina Larsen Saarnak
- Dansk Erhverv v. Susanne Nordenbæk / Karen Brosbøl Wulf
- Dansk Industri v. Sune Jensen / Christine Jøker Lohmann
- Danske Regioner v. Anette Vestergård Grønbæk
- Erhvervs- og Vækstministeriet v. Niels-Henrik Larsen
- Feriehusejernes Brancheforening v. Carlos Villaro Lassen
- Friluftsrådet v. Anker Madsen
- Horesta v. Mikal Holt Jensen/Anne Gram
- KL v. Berit Mathiesen /Marie Louise Madsen
- Erhvervsstyrelsen (formand og sekretariat) v. Holger Bisgaard.

Opgave

Den daværende regering fremlagde i januar 2014 Vækstplan for dansk turisme "Danmark i Arbejde". Af vækstplanen fremgår det, at turismen og oplevelsesøkonomien er et væksterhverv for Danmark. Det fremgår af vækstplanen, at "Turismeerhvervet har ved flere lejligheder gjort opmærksom på, at planloven og administrationen af planloven udgør en barrierer for investeringer i nye anlæg, der kan skabe grundlag for udvikling og vækst på turismeområdet. Problemerne knytter sig især til planlovens bestemmelser om planlægning i kystområderne og planlægning i sommerhusområderne."

Dialogforum om turismeplanlægning fik derfor til opgave at tydeliggøre planprocesser og mulighederne for udvikling af turismen inden for planlovens rammer. Det blev fremhævet som væsentligt at administrationen af planloven skulle medvirke til etablering af nye vækstorienterede udviklings- og anlægsprojekter og samtidig bevare den natur og de landskaber, som mange turister kommer til Danmark for at opleve.

Møderække

Dialogforum om turismeplanlægning besluttede at holde i alt ni møder fordelt over to år, heraf en workshop, en besigtigelsestur og deltagelse i en konference.

Det indledende møde blev holdt den 27. marts 2014. Formand for Dialogforum om turismeplanlægning Holger Bisgaard, kontorchef i Naturstyrelsen, bød velkommen til arbejdet og præsenterede baggrunden for den nye Dialogforum med deltagelse af yderligere to repræsentanter fra henholdsvis Dansk Erhverv og Dansk Industri. På mødet var der bl.a. drøftelse af dialogforums arbejdsplan og de enkelte medlemmers forventninger til arbejdet.

Det andet møde var den 20. juni 2015. Her blev arbejdsplanen drøftet og i forlængelse heraf, blev der fastlagt en møderække med 9 møder inkl. en besigtigelse i foråret 2015 og en konference i efteråret 2015. Arbejdsplanen satte fokus på en række problemstillinger inden for turismeplanlægning med udgangspunkt i en række konkrete eksempler, hvor lovgivning eller administration af nogen opleves som en barriere for lokalisering eller udbygning af ferieanlæg i de kystnære områder og af andre opleves som en hensigtsmæssig måde at sikre en balance mellem udvikling i turismen og beskyttelsen af natur og landskab.

Den 20. juni 2015 blev den politiske "Aftale om vækstplan for dansk turisme" offentliggjort. Erhvervs- og Vækstministeriet fremlagde hovedelementerne i aftalen, herunder den særlige aftale om en forsøgsordning for kyst- og naturturisme. På mødet blev Feriehusbranchens rolle i dansk turisme drøftet. Feriehusudlejernes Brancheforening ved Carlos Villaro Lassen gennemgik feriehusbranchen i tal og gennemgik en række centrale problemstillinger. Endelig gennemgik jurist fra Naturstyrelsen Lone Møller lovgivningen vedrørende campingpladser med særligt fokus på campinghytter, og der blev udleveret en materialemappe med love mm til deltagerne.

Det tredje møde blev afholdt den 30. oktober 2014. Specialkonsulent Lena Kongsbak, Naturstyrelsen, gennemgik lovgivningen omkring strandbeskyttelses- og klitfredningslinjen, administrationspraksis og udviklingen i denne efter at samtlige sager i dag behandles og afgøres i Naturstyrelsen centralt.

De fleste sager indsendt af Dialogforums medlemmer rummede oplevede barrierer i forhold til strandbeskyttelseslovgivningen. Lena Kongsbak gennemgik derfor de enkelte konkrete sager, som Dialogforum har indsendt til behandling og Dialogforum drøftede de principielle spørgsmål.

På tredje møde blev også forslag til Lov om turisme samt lovforslaget om forsøgsordningen for kyst- og naturturisme drøftet. Det blev bl.a. fremført at der var kritik af, at lovforslaget vedr. forsøgsordningen ikke rummede mulighed for udlæg af nye sommerhusområder inden for kystnærhedszonen. Det blev også fremført, at der ikke kunne ses et behov for yderligere byggeri så tæt ved kysten, som det nye lovforslag åbner mulighed for.

Det fjerde møde blev afholdt den 17. december 2014. På mødet var der oplæg om turisme og økonomi ved eksterne konsulenter fra COWI blandt andet med fokus på turismeudvikling i en række konkrete destinationer, herunder Svaneke på Bornholm og Kühlungsborn i det nordlige Tyskland.

Frederikshavn Kommune ved Marianne Ellersgaard holdt oplæg om udfordringerne med at planlægge for turisme inden for kystnærhedszonen med udgangspunkt i en konkret sag indsendt af medlemmerne i Dialogforum. Dialogforum drøftede på den baggrund med Marianne Ellersgaard de generelle udfordringer i kystnærhedszonen, herunder spørgsmål om rummelighed i allerede eksisterende udlæg af arealer og muligheden for at anvende de turistpolitiske redegørelser som strategisk værktøj i turismeudviklingen.

Naturstyrelsen ved Mia Christierson fra Naturstyrelsen holdt et kort oplæg om det igangværende planlovudvalg med fokus på hvorvidt planloven kan ses som en hindring for vækst.. Endelig blev status for arbejdet med lovgivning omkring forsøgsordningen for kyst- og naturturisme gennemgået og drøftet.

Det femte møde blev holdt den 27. februar 2015. På mødet orienterede formand Holger Bisgaard om status for forsøgsordningen for kyst- og naturturisme og gennemgik kort de i alt ni modtagne ansøgninger. Holger Bisgaard orienterede også kort om det igangværende arbejde med planlovsudvalget, herunder den fremlagte kystanalyse, der omhandler balancen mellem på den ene side at udvikle turisterhvervet og på den anden side tage hensyn til natur og landskab.

Dialogforum drøftede rapporten fra Videntcenter for Kystturisme ”Rammer for nøgleinvesteringer i naturbaserede turismeprojekter”, herunder mulige forklaringer på de mange uudnyttede areal-reservationer i de kystnære områder og den deraf følgende eventuelle usikkerhed om nye investeringer.

Kystdirektoratet ved Laura Storm Henriksen gennemgik reglerne for planlægning på havet samt administrationen heraf. Som en del af præsentationen blev der sat fokus på en konkret sag i Nyborg Havn, som var indsendt af deltagerne i Dialogforum som et eksempel på barrierer i den fysiske planlægning.

Det sjette møde var den 26. marts 2015. Mødet havde form af en workshop med deltagelse fra en række inviterede kommuner. Formålet med workshoppen var at drøfte hvordan samarbejde og dialog omkring turismeplanlægningen kan styrkes, herunder hvordan relationen mellem kommunerne, de private og offentlige aktører samt andre relevante parter i turismeudviklingen kan samarbejde.

Workshoppen var bygget op omkring en række korte oplæg fra de deltagende kommuner og fra deltagerne i Dialogforum for turismeplanlægning. Fra kommunerne var der oplæg fra Varde Kommune ved planchef Tove Wolf og fra sekretariatschef i Naturturisme I/S Rico Boye om fremme af kyst- og naturturismen i det sydfynske øhav. Oplæg blev efterfulgt af en debat i plenum og udfordringer i planlægningen for turisme.

Det syvende møde den 22. maj 2015 var i form af en besigtigelsestur. Dialogforum besigtigede området ved Marielyst sammen med Guldborgsund Kommune. Frederik Cordes, leder af natur, byplanarkitekt Per Nerup Hansen og udviklingskonsulent Kirsten Juni deltog fra Guldborgsund Kommune i besigtigelsen af det nyanlagte torv samt strandarealer. Som led i præsentationen blev kommunens ansøgning om et projekt med en pier i forbindelse med forsøgsordningen for kyst- og naturturisme drøftet.

Herefter var der oplæg og frokost på Hotel Frederiksminde i Præstø, hvor direktøren fortalte om de rammer, der er for at drive erhverv i turismebranchen i et område som Præstø.

Dialogforum besigtigede endelig området ved Stevns Klint sammen med vicekommunaldirektør i Stevns Kommune Bjørn Voltzmann. Besigtigelsen omfattede både det areal, hvor kommunen søger om at anlægge et besøgscenter i forbindelse med forsøgsordningen for kyst- og naturturisme samt området omkring Højerup, hvor der er udsigt til klinten. Her var emnet navnlig det nyudnævnte UNESCO verdensarv og de potentialer Stevns Kommune forbinder med denne udnævnelse.

Det ottende møde var den 10. november 2015 i form af en konference om "Kystturisme og Arkitektur". Konferencen var arrangeret i et samarbejde mellem Realdania, Dansk Arkitekturcenter og Erhvervs- og Vækstministeriet. Der deltog omtrent 80 personer på konferencen primært fra kommuner, turismeorganisationer og erhverv, konsulentbranchen, foreninger og organisationer.

Der var på konferencen oplæg fra om internationale erfaringer og trends fra Terry Stevens fra UK og fra Trine Kanter Zerwekh fra Norge. Herudover var der en række indlæg om stedbundne potentialer, turistaktørers ønsker til planlægning i kysterne, regeringens nye udspil og paneldebat om, hvordan der kan skabes sammenhæng mellem vækst i kystturismen, udvikling af de fysiske miljøer og en samtidig styrkelse af naturområderne.

Det niende møde blev holdt den 13. januar 2016. På mødet orienterede Holger Bisgaard om det igangværende arbejde med modernisering og liberalisering af planloven, Erhvervs- og Vækstministeriet ved Anders Danielsen oplyste om arbejdet med den nationale turismestrategi og Dialogforums medlemmer orienterede om en række initiativer på turismeområdet. Udkast til afrapportering fra Dialogforums møderække blev drøftet og der var i blandt repræsentanterne i Dialogforum om turismeplanlægning bred enighed om, at det har været hensigtsmæssigt at mødes og drøfte turismeplanlægning, og et ønske om at fortsat at have et forum til denne type drøftelser.

Emner drøftet i 2014 og 2015

Dialogforum om turismeplanlægning valgte tidligt i forløbet at sætte fokus på de muligheder og barrierer som følger af den gældende planlovgivning. Deltagerne indsendte derfor en række konkrete eksempler på oplevede barrierer i den fysiske planlægning for turismeudviklingen i de kystnære områder.

De konkrete eksempler blev brugt som grundlag for at udarbejde en møderække med fokus på en række konkrete udfordringer i den fysiske planlægning.

Dialogforum har på den baggrund i møder, på workshops mm sat fokus på en række centrale problemstillinger:

Strategisk turismeudvikling

Strategiske overvejelser om turismeudvikling er indgået i drøftelser med kommunerne både på møder, på workshoppen og i besigtigelsen. Dialogforum har sat fokus på muligheden for at fremme en lokal og regional turisme, og på hvordan kommunerne kan understøtte denne udvikling ved at arbejde strategisk, indgå i samarbejde med andre turismeaktører og ved at samarbejde med kommuner og regionen om denne udvikling. Det har været centralt i drøftelserne, hvordan kommunerne på en gang kan udvikle turismeerhvervet og samtidig sikre de natur og landskabsværdier, der udgør en del af grundlaget for den del af turismen, der er baseret på værdierne i kyst- og naturområder.

Forsøgsordning for kyst- og naturturisme

Den politiske aftale om en forsøgsordning for kyst- og naturturisme har været drøftet i Dialogforum om turismeplanlægning flere gange i løbet af de to år. Der har været en drøftelse af det generelle indhold i ordningen, ligesom der har været sat fokus på de indkomne ansøgninger. Særligt balancen mellem udvikling i turismeerhvervet og respekt for natur- og landskabsmæssige værdier har været i fokus. På møder og på besigtigelsesturen er forsøgsordningen drøftet med kommuner, der har søgt konkrete projekter.

Kommunal planlægning

Dialogforum har i sit virke sat fokus på de kommunale udfordringer med planlægning for turisme i de kystnære områder. Deltagerne i Dialogforum for turismeplanlægning indsendte helt indledningsvis en række eksempler på konkrete udfordringer oplevet af kommuner eller andre turismeaktører. De konkrete eksempler har dannet baggrund for en række drøftelser i Dialogforum, for oplæg og for workshoppen med enkelte inviterede kommuner.

Konkrete sager om planlægning i kystnære områder

Den nuværende lovgivning for planlægning i de kystnære områder rummer en særlig udfordring for kommunerne. Der har været krav om en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for byvækst og krav om sammenhængende turistpolitiske overvejelser ved planlægning for tørre ferie- og fritidsanlæg indenfor kystnærhedszonen. Begge dele har udfordret kommunerne. De konkrete eksempler indsendt af medlemmerne i Dialogforum har sat fokus på disse udfordringer og i drøftelser med kommunerne på møder, på workshoppen og i besigtigelsen er der sat fokus på disse udfordringer.

Udvikling af campingpladser, campinghytter mm

Dialogforum har drøftet en række konkrete udfordringer for campingpladser beliggende kystnært. Det handler om højden på campinghytter, kvote for campinghytter og kravet om mindst 100 campingenheder på hver campingplads, herunder om de nævnte krav kan være en barriere for etablering af nye, mindre, naturnære eller tematiske campingpladser.

Strandbeskyttelse og klitfredning

En del af de konkrete sager medlemmerne af Dialogforum indsendte handlede om sager, hvor kommunerne eller statslige myndigheder havde givet afslag på et ansøgt projekt på grund af reglerne i naturbeskyttelsesloven om strandbeskyttelse og klitfredning. Et møde i Dialogforum blev derfor brugt til at sætte fokus på netop denne lovgivning og administrationen heraf. Landets kystområder rummer unikke værdier natur- og landskabsmæssigt og betydningen af disse værdier er indgået med betydelig vægt i drøftelserne. På mødet blev en række konkrete sager gennemgået ligesom lovgivningen blev drøftet.

Natur og turismeudvikling

Der er bred interesse for at bevare de åbne ubebyggede kyster, så de fortsat kan indgå i en kvalitetsbetonet udvikling af turismen, hvor den er velbegrundet. Drøftelserne omkring det mulige samspil mellem naturværdier og turismeudvikling handler bl.a. om at muliggøre adgang til kyster og naturområder og formidling af natur- og landskabsværdier og om mulighed for at styrke samspillet mellem nationalparker og turisme og muligheden for at tænke lokale kulturmiljøer ind i en lokalt baseret turismeudvikling.

Planlægning på søterritoriet

En række af de konkrete sager omhandlede udfordringer med anlæg på havet. Dialogforum ønskede på den baggrund at drøfte denne problemstilling særligt. Med udgangspunkt i enkelte konkrete sager blev lovgivning og administration drøftet, herunder hvad kommunerne kan gøre for at smidiggøre behandlingen af ansøgninger, der rummer anlæg på søterritoriet. Som et led i denne drøftelse blev de klimamæssige forhold og de udfordringer eventuelle ændringer rummer også drøftet kort.

Økonomi og turismeudvikling

Dialogforum har også drøftet de økonomiske potentialer i samspillet mellem den fysiske planlægnings værdikæde og turismens værdikæde, og hvordan samarbejdet mellem de private og offentlige aktører kan styrkes i turismeplanlægningen. Konkret blev der i drøftelserne sat fokus på erfaringer fra turismeudviklingen i det nordtyske område og på erfaringer fra Norge. Væsentligt var i denne sammenhæng de unikke værdier kystområderne rummer landskabsmæssigt og som ved den rette indsats fra kommunal, regional og statslig side kan indgå i udviklingen af turismeerhvervet uden at de særlige værdier tilsidesættes.

Kvalitet og turismeudvikling

Et gennemgående punkt i drøftelserne i Dialogforum har været muligheden for at skabe øget kvalitet i turismetilbuddet i Danmark. Det handler både om det samlede tilbud og om kvaliteten i de fysiske

omgivelser, i udbud af overnatning, bospisning transport. Kvalitet i naturområder og muligheden for at opleve disse værdier er indgået i drøftelserne. Men det handler også om adgangen til naturoplevelser, rengøring af strande, aktiviteter på strandene og i kystbyerne og det handler om kvalitet i service og anden turismerelateret produkter både offentlig og privat service.

Sammenfattende

Turismen er et vigtigt erhverv i Danmark og rummer fortsat betydeligt udviklingspotentiale. De danske kystområder er værdifulde og byder på mange og varierede naturoplevelser. De åbne og ubebyggede kyster er en væsentlig landskabelig attraktion i dansk turisme og medvirker til at tiltrække danske og udenlandske turister. Kystområderne rummer et erhvervsmæssigt potentiale for en udvikling af lokal og regionalt baseret turisme. Det stiller særligt krav til den fysiske planlægning om at finde en balance mellem at understøtte udviklingen af turismeerhvervet og hensynet til natur- og landskabsressourcen. Dialogforum har derfor drøftet den planlægningsopgave, som landets kommuner har i denne sammenhæng. Der er sat fokus på barrierer i gældende lovgivning og administration og sat fokus på de muligheder, som kommunerne i dag har for at indgå i samarbejde med hinanden og med landets turismeaktører om at fremme rammerne for turismeudviklingen gennem den fysiske planlægning. Landets kommuner løfter en betydelig opgave. Både i strategisk sammenhæng med at formulere overordnede politiske strategier for turismeudviklingen og med konkret administration og forvaltning i forhold til udviklingen i de enkelte lokale områder. Dialogforum har drøftet disse spørgsmål og overordnet set fundet, at der i dag opleves en række konkrete barrierer i forhold til turismeudviklingen men også en række muligheder for at understøtte den konkrete turismeudvikling.

Dialogforum om turismeplanlægning holdt den 13. januar 2016 det sidste planlagte møde. På mødet bad Friluftsrådet om en drøftelse af muligheden for at fortsætte arbejdet i Dialogforummet. Mødets deltagere gav enstemmigt udtryk for at det har været interessant og givende at have et forum, hvor der kan udveksles erfaringer og synspunkter om turismeplanlægning. Det har været positivt at lære hinanden at kende og befordrende for en konstruktiv dialog mellem deltagerne i dialogforummet, både på de planlagte møder og i andre sammenhænge. Dialogforum ønskede på den baggrund at afslutte arbejdet med en anbefaling til Erhvervs- og Vækstministeriet om, at der nedsættes et nyt forum til dialog om turismeudvikling i de kystnære områder. Et nyt forum vil give mulighed for en fortsat udveksling af synspunkter, en drøftelse af turismeudviklingen og mulighed for at følge mulighederne i den fysiske planlægning i den nye planlov, forsøgsordningen for kyst- og naturturisme og andre initiativer.

